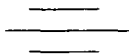

Sebestyén Árpád 1993 = Szövegértés, stílusérzékelés. MNyTK. 196. sz. 85–94.
 Simonyi Zsigmond 1911 = Az udvariasság nyelvéről. Magyar Nyelvőr 1–8; 149–155.
 Sinor Dénes 1974 = A magyar nyelv udvariassági formái a két világháború közti időben. NytudÉrt. 83. sz. 545–552.
 Szathmári István 1961 = A magyar stilisztika útja. Bp.
 TESz. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára 1967–1976. Akadémiai Kiadó, Bp.
 Thewrewk Emil 1897 = Az udvariasság nyelve. Magyar Nyelvőr 9–15; 101–108.
 Tóth Mihály 1983 = Köszönések és megszólítások Bag közösségben. MCsD. 20. sz. Bp.
A vizsgált Móricz mű:
 Móricz Zsigmond: A fáklya. In: Móricz Zsigmond: Regények II. Szépirodalmi Könyvkiadó, Bp., 1975.

HUSZTIK CSABA

szakvezető tanár

Madách Imre Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Ált. Iskola

Szeged

Vázlattervek iskolai kirándulás és ballagás előkészítéséhez, lebonyolításához

I. A tanulmányi kirándulás a kezdettől a megvalósításig

1. A tanulmányi kirándulás célja, elképzelései

Mit szeretne a tanulmányi kiránduláson megvalósítani? Mi a cél? Miért az? Mit szeretne az egész csoport elérni? Van-e elvárás, mi az, és miért az?

2. Szülők tájékoztatása, megnyerése az ügy érdekében

A szülők pozitív ráhangolódása miatt fontos. A szülők is ismerjék a kirándulás célját, tartalmát. Hely: szülői értekezlet a kirándulás előtt.

3. Időtartam

Kulcsfontosságú kérdés, hogy hány napos legyen, nem csak anyagi szempontból. A kisebb gyerekeknek (alsós) elegendő 1-2 napos is, a nagyobb gyerekek (felsős) jobban igénylik a több napos kirándulást.

Tanulóink Magyarország szépséges tájaival ismerkedjenek meg. A kirándulás időtartama az osztály létszámától, a tanulók anyagi kondícióitól, az osztályfőnök jóakarától is függ.

4. A kirándulás tervezése, szervezése

Történhet tanári tervezéssel, esetleg szülői segítséggel vagy utazási irodán keresztül. Mindegyik variációnak megvan a maga előnye, illetve hátránya. Lényeg az, hogy jól átlássuk, jól oldjuk meg a feladatokat. Milyen utazási megoldást válasszunk? Autóbuszt, vonatot? Milyen jellegű szállást válasszunk? Hogyan állítsuk össze a programot? Ezeket a helyzeteket lehetőségeink, anyagi kondícióink, valamint személyes ismeretségünk szabja meg. Más jellegű gond az érzékenyebb gyomrú gyerekek kezelése. Előzetesen tájékozódni kell, és fel kell rá készülni (ültetés, gyógyszer).

5. A kirándulás pénzügyi kalkulációja

Az aktuális napi áraknak megfelelően történjen. Meg kell előre tervezni, hogy pontosan mit, mikor, mire költünk, valamint előre nem számított kiadásra is tartalékoljunk, amit persze a számlák kifizetése után visszaadunk a gyerekeknek. A pénzüsszegek begyűjtése a kirándulás előtt történik meg. Ha szükséges, fizessünk előleget is.

6. Előzetes megrendelések kérdései

Amennyiben szükséges, utazási feltételeket, szállást, étkezést, programlekötést szoktunk előre megrendelni. Módja lehet hivatalos levél, telefonos vagy telefaxos forma. Fontos, hogy visszaigazolás is legyen. A kirándulás biztonsága, nyugodt üteme, a csúszások megelőzése miatt szükséges.

7. A közlekedés kulturáltsága, viselkedés

A kirándulás körülményein, fegyelmek, élményben gazdagon, balesetmentesen valóssuljon meg. Ezért tegyünk meg minden tőlünk telhetőt. A diákoknak azonban felszabadultnak kell lenniük: érezzék jól magukat, de ne legyenek csapongók.

8. Felszerelések, hoznivalók kérdései

Igazodjon az adott kiránduláshoz, célszerűen legyen praktikus. Csak a szükséges holmit hozzá el. (A célszerűtlen feleslegesséket hagyják otthon, ez lehetőség szerint előzetes megbeszélés alapján történjen.) Értékes dolgokat ne hozzanak, vagy csak saját felelősségre. Hozott élelmiszerek kezelése is fontos kérdés: romlásveszély, hasmenés...

9. A konkrét kirándulás szervezési kérdéseiről

Adottságainkhoz, lehetőségeinkhez igazodjon. Találjuk meg a kötött programok (múzeumok, várnézés, fürdőzések, túrák stb.), a játékos-szabadabb programok (sport, foci, vetélkedő, beszélgetések, séták stb.), esti programok (disco, tábortűz, esti túrák stb.) helyes arányait. Továbbá a káros izgató és élénkítő szerek, a dohányzás, az alkoholfogyasztás veszélyeinek megelőzése, illetve szükséges kezelése is fontos feladat lehet.

10. A kiránduláson részt vevő, segítő felnőttek szerepe

A kirándulás milyensége miatt fontos, hogy jó legyen. Résztvevők: vezetőtanár, segítő tanár, segítőkéssz szülők. A tevékenységbe aktívan vonjuk be őket. Részfeladatok szervezésére, lebonyolítására kérjük fel őket. Együttműködve közösen dolgozzunk.

11. A váratlan helyzetekre való felkészülés kérdései

Műszaki hiba: pl. az autóbusz megjavítása. A programok rugalmas kezelése, „tartálék program” alkalmazása. Betegség, rosszullét, fertőzés stb. kezelése: orvosi, kórházi ellátás igénybe vétele. Szükség szerint a szülőket is tájékoztatjuk, például telefonon keresztül. Továbbá alapvető elsősegély-felszerelés viszünk, valamint a TAJ-kártyáikat is elhozhatjuk. Felmérjük a rendszeresen gyógyszert szedők vagy krónikus betegségben szenvedők számát, és szükség szerint kezeljük a helyzetet.

12. A kirándulás értékelése

A kirándulás után az osztályközösségben meg szoktuk beszélni, értékelni a történeteket. Megbeszéljük a pozitívumokat, esetleg a negatívumokat. Fontos a tanulói vélemények meghallgatása is. Az esetleges módosító javaslatokat megjegyezzük.

Hasonlóképpen a szülői értekezleten is részletesen elemezzük a kirándulást. A szülők felmerülő észrevételeit, javaslatait szintén meghallgatjuk, válaszolunk a felmerült kérdésekre, és megköszönjük a segítő szülők munkáit.

II. A ballagás szervezése (előkészítés, ütemezés, lebonyolítás)

1. Előkészületek

A szülők tájékoztatása az iskola hagyományos, szokásos ballagási rendezvényeiről. A hagyományok ápolása mellett, a szülőket meg kell nyerni az ügy érdekében. Szükséges mértékben érveljünk. Megtehetjük a szülői értekezleten és/vagy egyéni elbeszélgetések alkalmából is.

2. A ballagás időpontjának pontos meghatározása

A mindenkor adott szakminisztérium a tanév helyi rendjének megfelelően rendelkezik róla, azaz meghatározza az éves munkát. Ennek következtében az iskola eldönti a ballagás konkrét időpontját: hányadikán, illetve hány órakor lesz. A továbbiakban eldöntik azt is, hogy a szülőket, hozzátartozókat hogyan fogadják, a virágátadás, a tarisznyaátadás hogyan történjen, egyeztetik az ünnepi műsort is.

3. A megjelenés, viselkedés kulturáltsága

A szokásoknak, hagyományoknak megfelelően történjen. A gyerekek ilyenkor kellő fegyelmezettségről, alázatról és komolyságról kell, hogy tanúskodjanak. Erre is neveljük, illetve készítsük fel tanulóinkat.

Készüljünk fel az esetleges kirívó magaviseletre, hogy határozottan tudjuk kezelni. A gyerekek öltözetükben is legyenek elegánsak, kulturáltak, igazodjanak a helyi szokásokhoz, hagyományokhoz.

Lehet egyforma öltözet is, de nem feltétlenül szükséges.

4. A ballagási menet, útvonal megbeszélése, megtervezése

Az adott épületegyüttesben, hogy merre vonuljon az osztály, ezt előre rögzíteni kell. Továbbá el kell dönteni, hogy az ünnepségen a konkrét búcsúztatás hol lesz (udvar, terem?).

Kulcsfontosságú kérdés a gyerekek ballagási sorba állítása, hogy ki ki után jöjjön. Szükség szerint alkalmazunk „próbaballagást”, illetve gyakoroltassuk az egyszeri területbejárást.

5. Tarisznya, virág átadása

A kialakult hagyományoknak megfelelően történjen. Célszerű a ballagás megkezdése előtt rögzíteni egy időpontot és egy helyszínt, ahol ez megtörténik.

6. A ballagó osztályok gyülekezése

Abban a terembe történjék, amelyikből el fog majd indulni a ballagási menet. Most is fontos kérdés: a viselkedés, az ott lévő szülők, hozzátartozók kezelése, mikor érkezzenek meg, mikor állítsuk ballagási sorrendbe az osztályt, hogyan és mit énekeljünk.

7. A ballagtatás végrehajtása

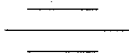
A kijelölt útvonalon, nyugodt és egyenletes tempóban haladjunk. Ügyeljünk arra, hogy az osztály együtt haladjon, ne „szakadjon szét”. Közös emlékezzünk az itt eltöltött évekre. Menet közben az ajándékok, virágok átvétele is megtörténik.

8. Ballagási búcsúztatás

A szokásoknak megfelelően történhet. A gyerekek, a szülők, a hozzátartozók elhelyezkedése után a helyi rendnek megfelelően: a Himnusz, a gyerekbúcsúztatók, versek, énekek, igazgatói búcsúztató, ajándékok, díjak átadása szokott lenni. Az ünnepség általában a Szózat eléneklésével zárul.

9. A ballagás utáni rendezvények

Előre megszervezhető az osztály-fényképezkedés tanárokkal vagy csak az osztályfőnökkel, illetve az osztályfőnök is elbúcsúzik az osztályától. Fontos lehet az előre megszervezett és lebonyolított jó hangulatú bankett is.

MÁTÓNÉ LŐRINCZ IDA
napközis szakvezető, szaktanár
Felsővárosi Általános Iskola
Szeged

Módszertani segédletek a napközi otthoni munkához^{*}

I. A napközis csoportról

A napközi szerves része az általános iskolának. Az iskola életében igen jelentős nevelési feladatai is vannak a másnapi tanulnivalók elkészítése mellett. Ezek: a tanulók erkölcsi érzelmi nevelése, a közösségek kialakítása, a kötelességtudatra, felelősségérzetre való nevelés, a tanulók kulturált magatartásának és beszédének fejlesztése, érdeklődési körük bővítése és látáskultúrájuk fejlesztése.

Mindezekre a jól kialakított csoportközösségekben, a kellő szokásrendek kialakítása és a napirendek helyes megszervezése mellett van lehetőségünk. Ily módon a tanulókat a szabad idő pihentető, szórakoztató és értelmes eltöltésére is neveljük.

Kialakítjuk az egymás iránti figyelmesség, segítőkészség érzését is. Módunk van arra is, hogy rászoktassuk őket egymás munkájának megbecsülésére és a helyes önértékelésre. Házi-rendünk összeállításakor ezeket a szempontokat kell figyelembe vennünk.

1. A napközis csoport minden tanulója *egyenrangú* tagja a csoportközösségnek (választó és választható).
2. A felelősi hálózat kiépítésekor a *csoport választja* meg – nevelői javaslattétel után – a különböző felelősöket (tanulmányi, tisztasági, játék stb.).
3. A felelősök választása rövidebb vagy hosszabb időre történhet (havi, két hónapi, negyedévi). A közösség a munkájukat a nevelő vezetésével rendszeres időközönként értékeli.
4. Minden csoportnak kötelessége vállalt vagy megbízásként kapott feladatát lelkiismeretesen ellátni, képessége és legjobb igyekezete szerint.

^{*} Több éves napközis nevelőmunka során szerzett tapasztalat alapján mint lehetséges változatot teszem közzé az itt leírtakat. A szerző.